

Når betaling for spilleren uteblir

Kandidatnummer: 187223

Antall ord: 13 194

Veileder: Kenneth André Leren

1 Innledning.....	3
1.1 Generelt	3
1.2 Nærmere om oppgavens fokus	3
1.3 Nærmere om kildene	4
2 Generelt om spilleroverganger	5
2.1 Årsaker til klubbsskifter.....	5
2.1.1 Svak økonomi hos selgende klubb	5
2.2 Betalingen skjer i avdrag.....	6
2.3 Huseklepp, Stadsgaard og Annan.....	6
2.3.1 Huseklepp-saken	6
2.3.2 Anthony Annan til Schalke 04.	7
2.3.3 Kris Stadsgaard til Malaga	8
3 De internasjonale regelverk for spilleroverganger	8
3.1 Generelt om UEFA og FIFA	8
3.1.1 FIFA	9
3.1.2 UEFA	9
3.2 Overgangsreglene.....	9
3.2.1 Innledning.....	9
3.2.2 Avtalefrihet mellom klubbene.....	10
3.2.3 Krever FIFAs regelverk noe mer enn enighet mellom klubbene om størrelsen på overgangssummen og betalingen av denne?	11
3.3 Hvordan bidrar FIFA til at selgende klubb får den rettmessige kompensasjon for spilleren?	12
3.3.1 Innledning.....	12
3.3.2 Nærmere om reglene	13
3.3.3 Nærmere om saksbehandlingen	15
4. FIFAs sanksjonerende makt	16
4.1 Innledning.....	17
4.2 FIFA Disciplinary Code	17
4.2.1 Når kommer regelverket til anvendelse?.....	17
4.2.2 Må kjøpende klubb har vært klar over at den ikke ville kunne betale overgangssummen til fastsatt tid?	17
4.2.3 Nærmere om sanksjonene som FIFA kan ilegge.....	18
4.2.4 Overgangsnekt.....	18
4.2.5 Utestengelse	20
4.2.6 FIFA kan degradere en klubb med tvang.	21
4.2.7 Poengtrekk.....	21
4.3 Hvilken sanksjon vil være mest hensiktsmessig?	22
5 Hvordan styrke selgende klubbs juridiske rettigheter?	23
5.1 Endringer av FIFAs regelverk.....	23
5.1.1 Bør spilleren kunne tilbakeføres til selgende klubb?	24
5.1.2 Bør kjøpende klubb nektes å bruke spilleren?.....	25
5.2 Oppsummering	26
6 Konklusjon	27

1 Innledning

1.1 Generelt

I alle fungerende siviliserte samfunn må borgerne etterleve ulike rettsregler som er nødvendige for dets eksistens og funksjon. For å sikre rettsreglenes gjennomslagskraft, dannes det maktinstitusjoner som i form av sanksjoner sørger for at reglene blir fulgt. I de aller fleste samfunn er det for eksempel en generell rettsregel at avtaler skal holdes. Tilsvarende er det også vanlig at avtalebrudd kan føre til straff og erstatningsansvar.

Idretten kan betegnes som et slikt samfunn. Utøverne utgjør her samfunnets medlemmer, og de ulike idrettsorganisasjonene er maktinstitusjoner med regelverk som skal sørge for best mulige rammer for utøvere, klubber og forbund. Dersom det foretas handlinger som er i strid med et gjeldende regelverk, møtes overtrederen oftest med en sanksjon. I det samfunnet som fotballen utgjør, er det nettopp et slikt system som gjelder. Millioner av spillere, og tusenvis av klubber må forholde seg til regelverk utformet av nasjonale og internasjonale forbund. I likhet med de mer tradisjonelle samfunn, forekommer det i fotballens verden til stadighet brudd på de gjeldende rettsregler. Slike brudd kan påføre spillere og klubber store tap – først og fremst økonomisk. Derfor er det nødvendig at den skadelidte part har tilstrekkelig med rettigheter til både å forhindre regelbrudd, og til å gjenopprette sin stilling når skaden allerede har skjedd. Vi skal nå se at dette ikke alltid er tilfellet.

1.2 Nærmere om oppgavens fokus

Etter flere sesonger med imponerende spill for SK Brann og det norske landslaget, ble fotballspilleren Erik Huseklepp i månedsskiftet januar/februar 2011 solgt fra SK Brann til den daværende italienske Serie A-klubben Bari. Overgangssummen var i underkant av 15 millioner kr.¹ Huseklepp undertegnet en kontrakt med Bari som løp over tre og et halvt år, og gjorde sin debut mot storlaget Internazionale 3. februar samme år.² SK Brann satt kun på deler av eierrettighetene til spilleren, og måtte dele overgangssummen med det lokale investeringsselskapet Hardball. Dette selskapet hadde tidligere hjulpet SK Brann i kontraktsforhandlinger med Huseklepp i form av økonomisk støtte da spilleren inngikk en lengre kontrakt med klubben.

At det betales vederlag ved spilleroverganger som denne, er svært vanlig i fotballens verden. Dette skal vi se nærmere på senere. Det som skiller fotballoverganger fra en rekke andre typer salg, er at overgangssummen gjerne overføres etter at den aktuelle spilleren har startet karrieren i sin nye klubb. Enten at overgangssummen betales i sin helhet på et senere tidspunkt, eller at den deles opp og betales i avdrag over måneder og år. I forbindelse med salget av Erik Huseklepp til Bari, ble det mellom klubbene avtalt at overgangssummen skulle

---

¹ <http://www.tv2.no/sport/fotball/tippeligaen/huseklepp-har-skrevet-under-for-bari-3403239.html>

² http://no.wikipedia.org/wiki/Erik_Huseklepp

overføres nettopp i slike avdrag.³ SK Brann hadde dermed ikke mottatt vederlag for spilleren før han spilte sin første kamp for Bari.

Huseklepp-saken er derfor et treffende eksempel på et problem som er svært aktuelt i forbindelse med spilleroverganger i dagens internasjonale fotball. En rekke klubber som sliter sportslig ønsker å forsterke laget i et forsøk på å avansere høyere opp på tabellen. Disse klubbene, som i tilfellet med Bari, har i realiteten ikke økonomiske midler til å kjøpe spilleren fri fra kontrakten. Derfor inngås gjerne avtaler som medfører at overgangssummen kan betales på et senere tidspunkt. Svært ofte har klubbens økonomi ikke forbedret seg når første avdrag forfaller til betaling, og klubben evner derfor ikke å overholde betalingsplanen. Selgende klubb sitter da igjen uten den aktuelle spilleren og uten økonomisk kompensasjon. Vi skal senere se at det også er andre årsaker til at overgangssummen ofte betales i avdrag i forbindelse med internasjonale spilleroverganger. Her oppstår dermed den problemstilling som jeg skal forsøke å besvare i denne oppgaven; **hvilke juridiske rettigheter selgende klubb har når kjøpende klubb ikke betaler overgangssum i forbindelse med en spillerovergang, og den aktuelle spilleren allerede har fortsatt karrieren i kjøpende klubb.**

Bakgrunnen for at jeg har valgt å se nærmere på denne problemstillingen, er først og fremst at det til stadighet i internasjonal fotball dukker opp nye tilfeller hvor selgende klubb sitter igjen med verken spiller eller overgangssum. Tendensen er også at antallet slike saker øker. Det fremstår derfor som spennende og nyttig å undersøke hvordan de eksisterende regelverk ivaretar selgende klubbs interesser i prosessen med å få kjøpende klubb til å foreta oppgjøret. Jeg vil i fortsettelsen forsøke å klargjøre hva som er gjeldende rett på området, samtidig som jeg vil ta stilling til hvilken løsning som er best egnet til å styrke selgende klubbs sjanser til å få betalt for spilleren. Etter som flertallet av tilfeller hvor kjøpende klubb ikke oppfyller sine forpliktelser i overgangsavtalen skjer i forbindelse med internasjonale overganger, kommer jeg utelukkende til å fokusere på den situasjon som oppstod i Huseklepp-saken, hvor en norsk klubb ikke mottok betaling for spilleren fra en utenlandsk klubb i henhold til den avtalte betalingsplan.

1.3 Nærmere om kildene

Juss og fotball er et emne som det har vært svært liten interesse for blant landets teoretikere. Det finnes dermed begrenset mengde litteratur som kan bidra til å belyse de problemer som reises i denne oppgaven. Det ledende verk på idrettsjussens område er utvilsomt *Idrett og Juss*.⁴ Her er en rekke juridiske sider ved idretten behandlet. Boken bidrar imidlertid ikke til å løse juridiske problemstillinger knyttet til fotballoverganger.

Det finnes imidlertid kilder som i større grad kan gi bidrag til å besvare de spørsmål som denne oppgaven reiser. For det første er det i *Fotballspillerens klubbskifte – juridiske og sportslige implikasjoner*⁵, foretatt en omfattende gjennomgang av de aktuelle juridiske regler i forbindelse med spilleroverganger. Boken fokuserer hovedsakelig på de materielle regler som regulerer en spillerovergang. Den behandler derimot ikke de tilfeller hvor det foreligger en overgang og betalingen uteblir fra kjøpende klubb.

---

³ <http://www.tv2.no/sport/fotball/tippeligaen/bari-har-ikke-betalt-branns-millioner-3426641.html>

⁴ Idrett og Juss, Gunnar Martin Kjenner mfl., 3. utgave 2004.

⁵ Fotballspillerens klubbskifte – juridiske og sportslige implikasjoner, Kenneth André Leren, 2002.

For det andre har FIFA (*Fédération Internationale de Football Association*) et omfattende regelverk som regulerer overganger, både i forholdet mellom spiller og klubb, og forholdet mellom selgende og kjøpende klubb. Det er FIFAs regelverk som gir det avgjørende rammeverket for hvilke juridiske rettigheter selgende klubb har ved manglende oppgjør fra kjøpende klubb. Derfor er det FIFAs regelverk som kommer til å danne utgangspunktet for den videre drøftelse i denne oppgaven.

I fortsettelsen er det naturlig å starte med en generell gjennomgang av hvordan en spillerovergang normalt blir gjennomført mellom de to involverte klubbene. Fokus vil her være på internasjonale overganger, og hvordan de ulike regelverk for overganger tilstreber at klubbenes rettigheter blir ivaretatt. I tilknytning til dette vil det bli foretatt en presentasjon av de relevante internasjonale forbund, samt de regelverk som har sitt utspring i disse.

2 Generelt om spilleroverganger

2.1 Årsaker til klubbskifter

At fotballspillere skifter klubb har blitt stadig vanligere i den moderne fotballen, og det hører med til sjeldenhetene i internasjonal fotball at en toppspiller blir i samme klubb gjennom hele karrieren. Det kan være flere grunner til at en spiller velger å skifte klubb. Noen ganger er det heller ikke spilleren selv som ønsker en overgang, slik tilfellet var da Andy Carroll ble solgt fra Newcastle til Liverpool for nærmere 350 mill kr i januar 2011.⁶ Flertallet av overganger i internasjonal fotball skjer imidlertid fordi kjøpende klubb ønsker å forsterke laget sitt sportslig, og anser den aktuelle spilleren som en slik forsterkning. Dersom kjøpende klubb er en større og bedre klubb enn den spilleren allerede er i, vil de fleste spillere ikke nøle stort med å gjennomføre et klubbskifte. Manchester United vil for eksempel sjelden ha problemer med å overtale en spiller fra Everton FC til å ikle seg den røde drakten.⁷ I de fleste tilfeller inneholder en slik overgang ikke bare en sportslig opptur for den aktuelle spilleren, men også en økonomisk gevinst i form av bedre lønnsbetingelser. Dette skyldes at de største klubbene som regel opererer med et større lønnsbudsjett. Av dette kan det derfor legges til grunn at spillerens egne karrieremessige ambisjoner, samt klubbens ønske om å forsterke seg sportslig, er de viktigste årsakene til at en spillerovergang finner sted i internasjonal fotball i dag.

2.1.1 Svak økonomi hos selgende klubb

En rekke overganger utløses også av forhold som ligger hos selgende klubb. Den moderne fotballen har ikke blitt forskånet for de økonomiske nedgangstidene som har preget store deler av verden under og etter finanskrisen. Flere klubber er derfor tvunget til å selge eller leie ut én eller flere av sine spillere for å unngå konkurs. Dermed oppstår gjerne en situasjon hvor klubben gjennomfører et salg av en av sine bedre spillere, uten at denne spilleren selv har tatt initiativ til en overgang. Spilleren kan her nekte en slik overgang, men i praksis skjer dette svært sjelden. Den aktuelle spilleren ønsker ikke å skape vanskeligheter for sin nåværende

---

⁶ <http://www.guardian.co.uk/football/2011/feb/01/andy-carroll-newcastle-liverpool>

⁷ <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/2385923/United-get-their-man-as-Rooney-signs-27m-deal.html>

klubb, samtidig som det kan være fordelaktig for spilleren å forlate en klubb som i fremtiden kan få problemer med å overholde sine lønnsforpliktelser. Den engelske Championship-klubben Portsmouth FC har etter flere år med utallige eierskifter havnet i et stort økonomisk uføre.⁸ Derfor ble klubben vinteren 2012 tvunget til å leie ut og selge flere av sine beste og høyest lønnede spillere. Blant annet ble Erik Huseklepp sendt på lån til Birmingham FC. Dette skjedde til tross for at Huseklepp var en av klubbens viktigste spillere i kampen mot nedrykk fra The Championship. En overgang kan derfor ofte finne sted som en direkte konsekvens av selgende klubbs økonomiske situasjon.

Av og til er det også selgende klubb som tar initiativ til en overgang, uten at den er i en økonomisk situasjon som gjør en overgang for den aktuelle spilleren nødvendig. Dette var tilfellet i den nevnte Andy Carroll-saken. Den engelske Premier League-klubben Newcastle mottok et svært godt tilbud fra Liverpool FC som innebar at Newcastle ville sitte igjen med nærmere 350 mill kr ved et salg. Overgangen ble til slutt gjennomført, og Carroll har i etterkant uttalt at han følte seg presset til å godta overgangen.⁹ Pengene klubben mottok for den unge spissen gikk ikke til å dekke gammel gjeld eller andre utestående fordringer. I stedet ble de brukt til å hente inn flere langt billigere, men talentfulle spillere. Dette viser at spilleroverganger også finner sted som en følge av at selgende klubb ønsker å endre sine sportslige prioriteringer.

2.2 Betalingen skjer i avdrag

Det som danner bakgrunnen for den problemstilling som er reist i denne oppgaven er imidlertid ikke svak økonomi hos selgende klubb, eller de sportslige ambisjonene til spilleren og kjøpende klubb. Problemet er i stedet konkret knyttet til det som avtales mellom klubbene om betaling for spilleren. Det er blitt stadig mer vanlig at overgangssummen for en spiller ikke betales i sin helhet i det øyeblikk spilleren er spilleberettiget for sin nye klubb. I stedet deles gjerne denne summen opp i ulike avdrag som er ment å overføres i en periode som kan strekke seg fra noen måneder til flere år. Dermed kan det oppstå en situasjon hvor en klubb som ved inngåelsen av avtalen med selgende klubb har tilstrekkelig med midler til å gjennomføre overgangen, senere havner i et økonomisk uføre og av den grunn ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser. Det er svært vanlig at selgende klubb inkluderer overgangssummen i sitt budsjett, og følgelig at den selv påtar seg finansielle forpliktelser i den tro at den senere vil motta penger for en spiller som allerede har fortsatt karrieren i kjøpende klubb. Dermed ser vi at én klubbs manglende betaling kan få ringvirkninger for flere andre klubber. Dette har resultert i et behov for et klart regelverk som både i størst mulig grad forhindrer en slik situasjon fra å oppstå, i tillegg til å gi den eller de rammede klubber klare juridiske rettigheter til å løse en eventuell konflikt med kjøpende klubb.

2.3 Huseklepp, Stadsgaard og Annan.

2.3.1 Huseklepp-saken

---

⁸ <http://www.bbc.co.uk/sport/0/football/16943651>

⁹ <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/teams/liverpool/8296035/Andy-Carroll-insists-he-can-cope-with-Liverpool-pressure-after-saying-he-was-forced-out-of-Newcastle.html>

Eksemplene på tilfeller der kjøpende klubb har manglet evne eller vilje til å betale overgangssummen til rett tid har, som nevnt, blitt stadig flere de siste årene. Dette har også flere norske fotballklubber fått erfare ved salg av spillere til utenlandske klubber. Det beste eksemplet er kanskje den allerede omtalte overgangen til Erik Huseklepp fra SK Brann til den italienske klubben Bari, vinteren 2011. Italienske klubber har lenge hatt et frynsete rykte når det kommer til å overholde sine betalingsforpliktelser i forbindelse med spilleroverganger. Dette har særlig gjort seg gjeldende i klubber fra sør-Italia. Dette var ikke ukjent for SK Brann på tidspunktet for gjennomføringen av salget av Huseklepp. Derfor kan det hevdes at klubben burde ha sørget for at Bari måtte betale overgangssummen i sin helhet før spilleren ble frigitt. Det er imidlertid uvanlig i internasjonal fotball at overganger blir gjennomført på denne måten. Vi har tidligere sett at overgangssummen langt oftere blir overført over tid i mindre avdrag. I ettertid er det for eksempel helt klart at Bari ville ha trukket seg fra et kjøp av Huseklepp dersom SK Brann hadde forlangt pengene utbetalt umiddelbart. Klubben hadde på dette tidspunktet ikke tilstrekkelig med økonomiske midler til å gjennomføre overgangen. SK Brann var før salget i en situasjon hvor et salg av Huseklepp både var i deres egen interesse og i spillerens interesse. Klubben hadde behov for penger i en stadig vanskeligere økonomisk hverdag, samtidig som Huseklepp selv hadde ytret et sterkt ønske om at overgangen skulle gå i orden. Dermed valgte SK Brann å inngå en avtale med Bari som innebar at overgangssummen på nærmere 15 mill kr ble overført i avdrag.

Dette skulle vise seg å være et feilgrep fra klubbens side. Allerede da første avdrag forfalt til betaling, ble det klart at Bari manglet evne eller vilje til å betale. Dermed var SK Brann i en situasjon hvor spilleren Huseklepp hadde unnagjort flere opptredener for Bari uten at klubben hadde mottatt sin rettmessige kompensasjon. Til tross for en rekke purringer, uteble betalingen fra den italienske klubben.

Løsningen på problemet for SK Brann ble at Erik Huseklepp i august 2011 ble solgt videre fra Bari til den engelske Championship-klubben Portsmouth FC. På dette tidspunktet fikk SK Brann utbetalt det beløp som Bari var skyldig etter den gjeldende betalingsplan. Pengene ble ikke utbetalt av Bari selv, men av det engelske fotballforbundet FA, som ikke frigir spillerlisensen før tidligere klubber har mottatt sin rettmessige vidرسالgskompensasjon. FA grep dermed her inn ved å gi SK Brann deler av det beløpet som Bari etter avtalen skulle motta fra Portsmouth FC.¹⁰ Totalt mottok Brann rundt halvparten av overgangssummen på dette tidspunktet.

2.3.2 Anthony Annan til Schalke 04.

Et annet eksempel som har mange likheter med Huseklepp-saken, er salget av den ghanesiske landslagsspilleren Anthony Annan fra Rosenborg til den tyske Bundesliga-klubben Schalke 04 vinteren 2011.¹¹ Rosenborg slet lenge med å få utbetalt overgangssummen på 22 mill kr.¹² Dette til tross for at Schalke 04 på dette tidspunktet gjorde det svært godt i den økonomisk innbringende turneringen UEFA Champions League. Rosenborg valgte her bevisst å avvente en anmeldelse av saken til FIFA. Tre uker senere hadde Schalke 04 overført de nevnte millionene til Rosenborg.¹³ Tyske klubber har tradisjonelt vært kjent for å være pliktoppfyllende i forbindelse med gjennomføring av overganger. Rosenborg hadde dermed

---

¹⁰ <http://fotball.aftenposten.no/eliteserien/article208198.ece>

¹¹ <http://www.rbk.no/incoming/article191284.ece>

¹² <http://www.tv2.no/sport/fotball/tippeligaen/schalke-skylder-rbk-22-millioner-3465070.html>

¹³ <http://www.tv2.no/sport/fotball/tippeligaen/rbk-fikk-annanmillioner-3480698.html>

tiltro til at den tyske klubben skulle ordne opp i uklarhetene og få gjennomført betalingen. Saken illustrerer imidlertid det problem som denne oppgaven reiser, nemlig at klubber stadig oftere mangler vilje eller evne til å overholde sine betalingsforpliktelser etter en overgang. I dette konkrete tilfellet er det mye som tyder på at det var betalingsviljen som manglet.

2.3.3 Kris Stadsgaard til Malaga

Dette er imidlertid ikke første gang den mestvinnende klubben i norsk fotball har opplevd problemer i forbindelse med salg av en av sine spillere til en utenlandsk klubb. Da den danske forsvarsspilleren Kris Stadsgaard ble solgt til den spanske klubben Malaga sommeren 2010 slet også klubben fra Trondheim med å få utbetalt det de hadde krav på i henhold til den inngåtte betalingsplanen.¹⁴ I likhet med Annan-saken fikk Rosenborg etter hvert pengene de hadde krav på uten å ta saken videre. Disse sakene tegner likevel et bilde av det som synes å være en situasjon hvor selgende klubb sitter i en svak stilling dersom den har inngått en salgssavtale som innebærer at overgangssummen skal betales i avdrag over tid. Slik realiteten fremstår i disse sakene, er det mye som tyder på at selgende klubb er prisgitt at kjøpende klubb både ønsker og har evne til å betale på forfallstidspunktet. Det er derfor utvilsomt et behov for et regelverk som både forebygger slike situasjoner fra å oppstå, og som gir den skadelidte klubb en juridisk vei til raskt å få pengene den har krav på.

Med dette som utgangspunkt skal vi nå se nærmere på de regelverk som regulerer internasjonale overganger. Fokus kommer her til å være på forholdet mellom selgende og kjøpende klubb, og på hvilke eventuelle juridiske rettigheter disse regelverkene gir selgende klubb i de tilfeller der kjøpende klubb ikke betaler overgangssum enten tidnok eller ikke i det hele tatt.

3 De internasjonale regelverk for spilleroverganger

3.1 Generelt om UEFA og FIFA

De relevante legislative organer en norsk fotballklubb må forholde seg til i forbindelse med en spillerovergang er Norges Fotballforbund (NFF), UEFA og FIFA. Sistnevnte gir et preseptorisk regelverk for hvordan klubbene skal forholde seg ved gjennomføringen av en internasjonal overgang. NFF er som organ underlagt UEFA og FIFA. Konsekvensen av dette er at FIFAs overgangsregler også gjelder for nasjonale overganger. NFF har imidlertid et visst spillerom til å fravike FIFAs regelverk på utvalgte områder. Etter som fokus her er på internasjonale overganger, er det utelukkende FIFAs regelverk som vil omtales. Før de konkrete regelverk skal vurderes med hensyn til selgende klubbs juridiske rettigheter ved manglende betaling for spilleren, er det hensiktsmessig med en kort presentasjon av de nevnte legislative organer.

---

¹⁴ <http://fotball.aftenbladet.no/eliteserien/article196182.ece>

3.1.1 FIFA

FIFA er fotballens øverste organ, og organisasjonen har i dag 208 medlemsland.¹⁵ På begynnelsen av 1900-tallet ble behovet for en overordnet myndighet innen fotballen stadig større, og flere land, deriblant Danmark og Sverige, gikk sammen og grunnla organisasjonen i Paris i 1904. FIFA har i dag sitt hovedkontor i Zurich og er underlagt sveitsisk lov.

3.1.2 UEFA

FIFA har i stor grad delegert sin myndighet til underliggende kontinentale føderasjoner. I Europa er det UEFA (Union des associations européennes de football) som står som arrangør av de største turneringene internasjonale turneringene, både på klubbnivå og for landslag. Organisasjonen ble grunnlagt i 1954 og er selv medlem av FIFA.¹⁶ UEFA ledes av den legendariske tidligere franske fotballspilleren Michel Platini, og har sitt hovedkontor i Nyon, Sveits.

3.2 Overgangsreglene

3.2.1 Innledning

FIFA har en rekke ulike regelverk som er ment å dekke de fleste aktuelle områder innen fotball. Viktigst er nok spillets regler¹⁷ som inneholder detaljerte beskrivelser om alt fra størrelsen på en fotballbane, fargene på lagenes drakter, og hvordan et straffespark skal gjennomføres. Videre finnes regelverk som omhandler sikkerhet i forbindelse med avvikling av kamper¹⁸, og regelverk for gjennomføringen av bestemte mesterskap.¹⁹ Sentralt for denne oppgaven er imidlertid de regelverk som omhandler overganger, spillere og klubber.

FIFAs regelverk for spilleres status og overganger ble sist revidert i 2010²⁰, og inneholder en rekke regler for hvordan en spillerovergang skal gjennomføres. I tillegg er det laget en kommentarutgave som gir en utfyllende forklaring av innholdet i den enkelte provisjon.²¹ Videre har FIFA et eget regelverk som regulerer prosessen til komiteen for spillernes status, og for organisasjonens beslutningstakende organer.²² Her gis en rekke regler for saksgangen i

---

¹⁵ <http://en.wikipedia.org/wiki/FIFA>

¹⁶ <http://en.wikipedia.org/wiki/UEFA>

¹⁷ Laws of the Game 2011/2012,

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/generic/81/42/36/lawsofthegame_2011_12_en.pdf

¹⁸ FIFA Safety Regulations,

<http://www.fifa.com/mm/document/tournament/competition/51/53/98/safetyregulationse.pdf>

¹⁹ For eksempel Regulations FWC Brazil 2014,

http://www.fifa.com/mm/document/tournament/competition/01/47/38/17/regulationsfwcbrazil2014_en.pdf

²⁰ Regulations on the Status and Transfer of Players – 2010,

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/64/30/regulationsstatusandtransfer2010_e.pdf

²¹ Commentary on the Regulations for the Status and Transfer of Players,

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/51/56/07/transfer_commentary_06_en_1843.pdf

²² Rules Governing the Procedures of the Players' Status Committee and the Dispute Resolution Chamber (DRC) (2010),

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/68/28/verfahrensordnung2010_efsd.pdf

konflikter mellom klubber, og mellom klubb og spiller i internasjonal fotball. Disse regelverkene kommer derfor til å utgjøre kjernen i den videre drøftelse.

Før denne drøftelsen er det imidlertid hensiktsmessig med en kort gjennomgang av FIFAs regler for hvordan en overgang skal gjennomføres. Disse reglene er som nevnt beskrevet i FIFAs regelverk for spillernes status og spilleroverganger.

3.2.2 Avtalefrihet mellom klubbene.

Regelverket gir ingen konkrete retningslinjer for hvordan en salgsavtale skal gjennomføres mellom to klubber i forbindelse med en overgang. Dette må kunne tolkes i den retning at det er opp til klubbene selv å komme til enighet om størrelsen på overgangsvederlaget og hvordan vederlaget skal overføres til selgende klubb. I det engelske fotballforbundets overgangsregler²³ heter det at ”in the event of a Player registration being transferred from one Club to another in consideration of the payment of a fee, a copy of the written transfer agreement must be sent to The Association.”²⁴ Av dette fremgår det at det engelske fotballforbundet forutsetter at det foreligger enighet mellom klubbene når det gjelder det økonomiske, og det praktiske rundt overgangen for øvrig. Utgangspunktet må derfor være at selgende og kjøpende klubb har full avtalefrihet med hensyn til den økonomiske kompensasjonen ved en overgang.

Denne avtalefriheten er utvilsomt en stor del av årsaken til at den problemstilling som diskuteres i denne oppgaven i det hele tatt har oppstått. Dersom FIFA eller de enkelte kontinentale konføderasjoner ga regler som for eksempel innebar at en spiller ikke kunne spille for sin nye klubb før overgangssummen var betalt i sin helhet, ville den situasjon som danner utgangspunktet for denne gjennomgangen ikke ha oppstått. Det er dermed på det rene at FIFA faktisk med enkelthet kan sette en effektiv stopper for de tilfeller hvor kjøpende klubb ikke overholder sine betalingsforpliktelser i etterkant av overgangen. Et slikt regelverk ville imidlertid vært svært uheldig for både klubbene og spillerne. Internasjonale fotballoverganger skiller seg fra mer ordinære salgsavtaler ved at prisen som skal betales for «varen» ofte er svært høy. Verdens dyreste fotballspiller er i dag Cristiano Ronaldo, som i 2009 ble solgt fra Manchester United til Real Madrid for 94 millioner euro (tilsvarende i dag 712 millioner kr).²⁵ Et stort antall av overgangene i internasjonal toppfotball inneholder en økonomisk kompensasjon som ikke sjelden overstiger et tresifret millionbeløp.

I næringslivet for øvrig er det ikke vanlig at beløp av denne størrelse betales kontant ved gjennomføringen av salget. I tilfeller hvor det dreier seg om en svært høy kjøpesum, er det vanlig at kjøpende part låner deler eller hele kjøpesummen i en bank, for deretter å overføre beløpet i avdrag. På tilsvarende vis er det få fotballklubber som i dagens økonomiske marked har tilstrekkelig med kontanter til å kunne overføre et beløp i hundremillioners-klassen i sin helhet. Finansieringen av kjøpesummen er ofte en komplisert prosess hvor klubben inkluderer kontanter, banklån og inntekter den eventuelt får fra spillersalg. Å drive en toppklubb i dagens økonomiske hverdag er i tillegg en krevende prosess, som innebærer store utgifter til lønn og drift generelt. Dersom kjøpende klubb ved en overgang skal være tvunget til å betale overgangssummen i sin helhet før spilleren kan tas i bruk, vil dette føre til at den kan få problemer med den daglige driften av klubben. Derfor er det uten tvil i kjøpende klubbs

²³ www.thefa.com/TheFA/~media/Files/PDF/TheFA/Rules

²⁴ Rules relating to players, paragraf 1, bokstav (g), nr. (iv).

²⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Transfer_%28association_football%29

interesse å inngå en avtale hvor overføringen av overgangssummen skjer over måneder og år. Dersom FIFAs regelverk for overganger nektet klubbene å inngå slike avtaler, ville resultatet blitt at langt færre spillere fikk muligheten til å melde overgang til ny klubb. En slik utvikling ville bidratt til å redusere fotballens attraktivitet, og dermed også dens markedsverdi, etter som færre overganger ville bremset den sportslige utviklingen i den enkelte klubb. Dette tilsier at løsningen på det økende problemet med at klubber ikke overholder sine betalingsforpliktelser, ikke er en regel som krever betaling før overgangen formelt kan godkjennes.

3.2.3 Krever FIFAs regelverk noe mer enn enighet mellom klubbene om størrelsen på overgangssummen og betalingen av denne?

For at en overgang skal kunne gjennomføres, er det imidlertid ikke tilstrekkelig at selgende og kjøpende klubb er enige om den økonomiske kompensasjonen. Overgangen må også formelt godkjennes. En slik godkjenning blir gitt av det nasjonale forbund ved overganger mellom to klubber fra samme land, og av FIFA eller en av de kontinentale konføderasjonene ved internasjonale overganger. Ved internasjonale overganger gjøres dette ved at det blir utstedt et transfersertifikat. I FIFAs overgangsreglement artikkel 9 heter det at ”spillere registrert hos et forbund kan kun registreres hos et nytt forbund når dette forbund har mottatt et internasjonalt transfersertifikat fra det første forbund” (min oversettelse). Videre fremgår det at spilleren ikke er berettiget til å spille for sin nye klubb før et slikt transfersertifikat er mottatt av forbundet i spillerens nye land.²⁶ For at transfersertifikatet skal kunne utstedes, må selgende klubb ha frigitt spillerens lisens. Dersom selgende klubb ikke greier å komme til enighet med kjøpende klubb om det økonomiske vederlaget for spilleren, vil heller ikke klubben frigi spillerens lisens. Derfor er enighet mellom klubbene avgjørende for at et transfersertifikat kan utstedes og overgangen gjennomføres.

Et internasjonalt transfersertifikat er formelt sett et dokument som er ment å inneholde alle opplysninger som er relevante for overgangen. Dette inkluderer navnet på forbundet til selgende klubb, navnet på forbundet til kjøpende klubb, navn på selgende og kjøpende klubb, og datoen for utstedelsen av transfersertifikatet.²⁷ Videre er det et krav at transfersertifikatet inneholder en kopi av salgsavtalen mellom selgende og kjøpende klubb.²⁸ På denne måten sikrer FIFA seg at de ved en eventuell konflikt mellom klubbene har en korrekt utgave av den avtale som lå til grunn for overgangen. Denne vil naturlig nok kunne ha stor bevismessig verdi dersom det senere skulle oppstå uenighet mellom klubbene omkring størrelsen på overgangssummen eller forfallstidspunktet for dette.

Etter dette er det klart at prosessen i forbindelse med en internasjonal overgang kan beskrives som todelt. For det første har de to involverte klubbene full avtalefrihet med hensyn til rammene for selve overgangen, det vil si størrelsen på den kompensasjon som skal betales, og når denne skal overføres til selgende klubb. Denne første hoveddelen av en overgang gir de involverte klubbene rom til å utforme en avtale som begge parter kan godta, uten at verken nasjonale eller internasjonale forbund legger føringer.

---

²⁶ Regulations on the Status and Transfer of Players – 2010, annex 3, artikkel 8.1, nr. 1

²⁷ Commentary on the Status and Transfer of Players – 2010, artikkel 9, nr. 2

²⁸ Regulations on the Status and Transfer of Players – 2010, annex 3, artikkel 8.2, nr. 1

Den andre hoveddelen gir klubbene langt mindre frihet. Dette er en formell del hvor den forhenværende enighet medfører at overgangen blir formalisert ved at selgende klubb frigir spillerlisensen, slik at klubbens forbund kan utstede et transfersertifikat som sendes til det forbund som kjøpende klubb tilhører. Kravet om transfersertifikat sørger dermed for at FIFA og spillerens nye forbund kan stadfeste at selgende klubb faktisk godtar overgangen, og følgelig at spilleren kan gis tillatelse til å spille for sin nye klubb. Etter som den allerede omtalte overgangen til Erik Huseklepp fra SK Brann til Bari i 2011 ble godkjent, kan det forutsettes at klubbene var enige om både overgangssum og betalingsplan for denne, og at det derfor ble utstedt et transfersertifikat hos Norges Fotballforbund som ble sendt til det italienske forbundet (med kopi til FIFA).

Ved de fleste overganger i moderne internasjonal fotball er det imidlertid som vi har sett ikke slik at overgangssummen blir betalt i sin helhet på det tidspunkt spillerlisensen frigis. Det var heller ikke tilfellet i Erik Huseklepp-saken. I forbindelse med de fleste overganger frigis lisensen lenge før selgende klubb har mottatt sin rettmessige kompensasjon. Dette skyldes at de avtaler som ofte inngås gjerne inneholder en avbetalingsplan hvor selgende klubb for eksempel skal motta penger i det spilleren har spilt 30 eller 50 kamper for sin nye klubb. Dermed godkjenner FIFA i dag en rekke overganger, i form av å utstede et transfersertifikat, hvor i realiteten kjøpende klubb kan komme til å misligholde avtalen. Den avtalefrihet som hersker mellom kjøpende og selgende klubb, utelukker imidlertid at FIFA kan stanse en overgang hvor selgende og kjøpende klubb er kommet til enighet, selv om det er grunn til å frykte at kjøpende klubb mangler enten vilje eller evne til å overholde sine forpliktelser.

De eksempler som er nevnt hittil i oppgaven hvor kjøpende klubb ikke har overholdt sine betalingsforpliktelser overfor selgende klubb, og gjennomgangen av de regler som gjelder for overganger ovenfor, tyder så langt på at det i internasjonal fotball i dag ikke er et regelverk som kan forhindre at en spiller tar fatt på karrieren i ny klubb uten at selgende klubb får sin rettmessige kompensasjon i tide. Det faktum at det stadig dukker opp flere tilfeller hvor kjøpende klubb ikke mottar betaling, bidrar til å forsterke en slik påstand. Dette leder videre til spørsmålet om hvilke rettigheter selgende klubb har på det tidspunkt det er klart at kjøpende klubb faktisk ikke har overholdt sin betalingsforpliktelse.

3.3 Hvordan bidrar FIFA til at selgende klubb får den rettmessige kompensasjon for spilleren?

3.3.1 Innledning

FIFA har et eget regelverk som inneholder en rekke regler knyttet til saksgangen ved tvister mellom spiller og klubb, og mellom to klubber.²⁹ Dette regelverket ble vedtatt av FIFA i mai 2008 og trådte i kraft 1. juli samme år. Her beskrives alt fra hvem reglene gjelder for, hvordan saksgangen formelt skal gjennomføres, og hvilken betydning en avgjørelse har for partene. Reglene gjelder konkret for det prosessuelle ved saker som kommer opp for to av FIFAs beslutningstakinge organer; komiteen for spillernes status, og Dispute Resolution Chamber (DRC). Sistnevnte er FIFAs eget tvisteløsningsorgan. DRC er et uavhengig organ som har myndighet til å felle dom i saker av internasjonal karakter som for eksempel dreier seg om en arbeidskonflikt mellom klubb og spiller, eller to klubbers uenighet om betaling knyttet til en

---

²⁹ http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/27/68/28/verfahrensordnung2010_efsd.pdf

overgang. DRC består til enhver tid av ti spillerrepresentanter fra ti ulike nasjoner, og ti klubbrepresentanter fra tilsvarende antall nasjoner.³⁰ I tillegg er det valgt en uavhengig formann som leder forhandlingene. En rekke saker behandles av DRC hvert år, og i hver enkelt sak er det to spillerrepresentanter, to klubbrepresentanter, og formannen som fatter en beslutning. Verken klubb eller spiller kreves for saksomkostninger dersom en konflikt er brakt inn for DRC. Dette er helt avgjørende for at en spiller skal ha mulighet til å utfordre egen klubb dersom det oppstår en arbeidskonflikt. Dette fordi spilleren som regel vil ha langt mindre ressurser tilgjengelig enn klubben. På samme måte er dette med på å sikre at mindre ressurssterke klubber skal ha mulighet til å bringe tvister med større klubber inn for DRC.

FIFAs komité for spillernes status (Players' Status Committee) skal i korte trekk overse at klubber og spillere handler i overensstemmelse med FIFAs reglement. Komiteen er også ansvarlig for at DRC under saksbehandlingen følger de prosessuelle retningslinjer og regler som er fastsatt av FIFA med hensyn til overganger.³¹ Komiteen er også her sammensatt av representanter fra ulike land (11), samt en uavhengig formann og nestformann.

3.3.2 Nærmere om reglene

FIFAs reglement slår først fast at Komiteens og DRCs virke må skje i overensstemmelse med de regler som er beskrevet.³² FIFA legger dermed sterke føringer for hvordan saksbehandlingen skal gjennomføres.

Videre heter det i artikkel 6 nr. 1 at partsevne i saker for Komiteen eller DRC har alle medlemmer av FIFA. Dette gjelder klubber, spillere, trenere, og lisensierte kamp- og spilleragenter. Det er imidlertid tillatt at partene er bistått av en representant i forhandlingene, jf. nr. 2, og vanligvis engasjerer derfor klubber og spillere advokater og jurister under slike forhandlinger. Forhandlingene og den dom som blir avsagt har ofte svært stor betydning for de involverte parter. I ytterste konsekvens kan en dom i favør eller ufavør være avgjørende for en klubbs videre eksistens eller en spillers videre karriere. Dermed er det viktig at partene kan la seg representere av personer som på best mulig måte ivaretar deres interesser og fremmer deres syn på saken under forhandlingene.

I en overgangstvist mellom to klubber, hvor den ene klubben mangler enten vilje eller evne til å overholde sine betalingsforpliktelser, vil derfor den skadelidte klubb ha anledning til å få saken behandlet i FIFA. Klubben kan dermed få en dom som fastslår at kravet er reelt og som pålegger kjøpende klubb en betalingsplikt. Det kan dermed legges til grunn at FIFAs regelverk i dag gir klubbene adgang til å få fastsatt sitt krav med dom dersom betaling for spilleren uteblir. Dette er en sentral juridisk rettighet.

FIFAs regelverk søker videre å oppnå at forhandlingene i Komiteen og DRC er mest mulig uavhengige og upartiske. Blant annet er partene gitt adgang til å utfordre upartiskheten og uavhengigheten til medlemmene av Komiteen eller DRC.³³ Medlemmene av Komiteen og DRC er i tillegg pålagt å trekke seg fra behandlingen av en sak dersom de har en personlig

³⁰ <http://www.fifa.com/aboutfifa/officialdocuments/doclists/disputeresolutionchamber.html>

³¹ <http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/bodies/standingcommittees/committee=1882032.html>

³² Rules Governing the Procedures of the Players' Status Committee and the Dispute Resolution Chamber (DRC) (2010), artikkel 1, nr. 1.

³³ Rules Governing the Procedures of the Players' Status Committee and the Dispute Resolution Chamber (DRC) (2010), artikkel 7, nr. 2.

og/eller direkte interesse i saken.³⁴ Det kan tenkes flere tilfeller hvor en slik situasjon kan oppstå. For eksempel kan en eller flere av spillerrepresentantene ha vært tilknyttet en av klubbene som er representert i saken. En slik person kan ha vanskelig for å se bort fra sin fortid, og derfor er det en klar fordel at denne trekker seg fra forhandlingene. På samme måte kan en av klubbrepresentantene ha en fortid som tilsier at han ikke er egnet til å delta i saksbehandlingen. Derfor er det et klart behov for regler som forhindrer en slik situasjon fra å oppstå.

Regelverket gir dermed den klubb som bringer saken inn for FIFAs organer muligheten til å få ekskludert medlemmer fra behandlingen av en sak dersom disse kan ha sympatier med den annen part. Dette bidrar til å styrke rettssikkerheten til den aktuelle klubben.

I regelverkets artikkel 5 er det listet opp flere generelle prinsipper som skal gjelde for saksbehandlingen, både i Komiteen og i DRC. Viktigst er kanskje artikkel 5. nr 8 som gir alle involverte parter i en sak flere grunnleggende rettigheter. Her heter det at dersom ikke andre provisjoner i regelverket tilsier noe annet, skal alle parter ha rett til å bli hørt, rett til å presentere bevis, rett til at sentrale bevis blir undersøkt, rett til å få tilgang til dokumentfiler, og endelig ha rett til at det fattes en motivert beslutning. Med et slikt innhold søker FIFA å sikre seg at den saksbehandling som foretas gir klubbene bred anledning til å fremlegge sine synspunkter og beviser, for på den måte å sørge for at den avgjørelse som til slutt blir tatt skjer på bakgrunn av en grundig prosess.

I en sak hvor det er uenighet omkring kjøpende klubbs betaling for den aktuelle spilleren, vil denne regelen bidra til at alle de relevante fakta blir undersøkt, og dermed øke sannsynligheten for at dom som blir avsagt er riktig. Innholdet i artikkel 5 nr. 8 vil være av særlig interesse for selgende klubb, etter som det er denne klubben som har ansvaret for å dokumentere at den faktisk har et utestående krav. I en tvist knyttet til betaling av overgangssum er det imidlertid sjelden at det byr på problemer for selgende klubb å bevise hva som faktisk skulle betales for spilleren og når dette eventuelt skulle betales. Dette skyldes at klubbene ved internasjonale overganger er forpliktet til å sende en kopi av den opprinnelige salgsavtalen til FIFA for å få utstedt det transfersertifikat som er avgjørende for å få overgangen formelt godkjent. Artikkel 5 nr. 8 synes dermed å være viktig i forhold til å få belyst fakta i saken og for å få fastslått dens realiteter. Den har derimot ingen betydelig funksjon med hensyn til å gi selgende klubb større mulighet til å inndrive det krav den har mot kjøpende klubb.

Det er en generell regel at saksbehandlingen både i Komiteen og i DRC skal foregå skriftlig. Dette synes å ha liten betydning for den skadelidte klubb. Den bør ha like store forutsetninger for å få presentert sitt syn og sakens fakta skriftlig som den ville hatt dersom partene faktisk møttes til muntlige forhandlinger i regi av FIFA. På den annen side vil en skriftlig saksbehandling ofte ta lengre tid enn den muntlige. Dette kan dermed få negative konsekvenser for en klubb som venter på penger den egentlig skulle hatt på et langt tidligere tidspunkt. At det i dag er en kø av saker som venter på behandling av FIFA, bidrar også til at det ofte kan ta svært lang tid før det treffes en beslutning.

Nettopp det faktum at saksbehandlingen i Komiteen og DRC ofte har vist seg å være omstendelig, har ført til kritikk mot FIFAs rolle som tvisteløser. I de tilfeller hvor kjøpende klubb ikke makter eller evner å betale det den skylder for en spiller som allerede formelt sett

---

³⁴ Artikkel 7, nr. 2

har startet karrieren i klubben, er det svært ofte avgjørende at den skadelidte klubb raskt får avklart hvorvidt dens krav er rettmessig eller ikke. Klubbens vil med en dom hos FIFA ha et langt større pressmiddel i sitt arbeid med å inndrive det utestående. Dermed er det av stor betydning at saksbehandlingstiden gjøres kortest mulig, slik at den skadelidte klubb raskere kan ta nye skritt mot kjøpende klubb.

Det er tidligere nevnt at det rent bevismessige ofte er mindre relevant i de saker som dreier seg om manglende betaling av overgangssum. Det er imidlertid slik at kjøpende klubb i noen tilfeller vil motsette seg det krav som er rettet mot den. For eksempel kan den legge til grunn en annen tolkning av overgangsavtalen enn hva selgende klubb gjør. På denne måten får det bevismessige en langt viktigere rolle i saksbehandlingen. Derfor er det også i artikkel 12 lagt flere føringer for hvordan bevisførselen skal gjennomføres. I artikkel 12 nr. 1 er det gitt en beskrivelse av hva som skal regnes som bevis i saken. Dette er partenes forklaringer, vitnebeskrivelser, dokumenter, rapporter utarbeidet av eksperter, og alt annet som måtte være relevant. FIFAs regelverk åpner dermed for en svært bred bevisførsel. Dette må ses i lys av at sannsynligheten for å treffe riktig beslutning åpenbart øker jo mer belyst saken er. I artikkel 12 nr. 2 er det imidlertid inntatt en begrensning, da det slås fast at "evidence shall be heard only in respect of facts relevant to the case." At det bare skal legges vekt på de beviser som er relevante for saken, kan for eksempel medføre at det ikke vil tas hensyn til argumentasjon fra kjøpende klubb som viser til at klubben selv har penger utestående hos andre klubber. Dette fordi saken konkret handler om hvorvidt selgende klubb har krav på penger fra kjøpende klubb, og eventuelt hvor mye dette dreier seg om.

En annen viktig regel er den som kan utledes av artikkel 12 nr. 3. Det slås her fast at den part som krever en dom ut fra de foreliggende fakta "shall carry the burden of proof.." Dermed er det slik at dersom selgende klubb ikke kan bevise at den har et utestående krav mot kjøpende klubb, enten ved å fremlegge salgssavtalen eller ved annen bevisførsel, kan den heller ikke få dom for sitt krav. Dette kan bli aktuelt dersom selgende klubb hevder at kjøpende klubb i forhandlingene om overgangssummen for spilleren kom med muntlige lovnader. At partene selv har bevisbyrden er imidlertid ikke til hinder for at DRC eller Komiteen kan vektlegge bevis som ikke er fremlagt av partene.³⁵ Dette kan være aktuelt i saker der det antas at andre beviser enn de partene selv har funnet frem til, kan ha betydning for den avgjørelse som skal tas.

3.3.3 Nærmere om saksbehandlingen

Det har allerede blitt nevnt at FIFA har hatt utfordringer knyttet til effektiviteten i saksbehandlingen. Fotball er verdens største idrett og det finnes derfor et enormt antall klubber og spillere, både på profesjonelt nivå og på amatørnivå. Det er derfor ikke til å unngå at saksmengden kan bli svært stor, og dermed saksbehandlingstiden tilsvarende lang. Dersom saksbehandlingstiden blir for lang og omstendelig, kan dette føre til at færre klubber velger å prøve sin sak i FIFAs organer, og heller forsøker andre metoder for å få kjøpende klubb til å betale den rettmessige kompensasjon. Lang saksbehandlingstid kan også lett føre til at FIFA ikke kan brukes som pressmiddel av selgende klubb. Dersom den klubb som ikke har overført den rettmessige kompensasjonen for spilleren er klar over at en eventuell dom fra FIFA ikke vil foreligge før det har gått flere år, vil denne klubben gjerne i langt mindre grad frykte de

---

³⁵ Artikkel 12 nr. 4

eventuelle sanksjoner som vil etterfølge en dom. Dermed er det avgjørende at FIFAs saksbehandling ikke bare er grundig, men også effektiv.

Av denne grunn inneholder også FIFAs regelverk for saksbehandlingen i Komiteen og i DRC regler om tidsbruken. I artikkel 16 nr. 1 heter det at «procedural acts must be conducted within the time limit prescribed by the rules or by the decision-making body». Partene er med andre ord pålagt å følge de tidsfrister som blir satt for de ulike delene av saksbehandlingen. På denne måten sørger FIFA for at en av partene ikke kan trekke saken ut i tid ved å unnlate for eksempel å komme med et tilsvarende eller å oversende nødvendige dokumenter.

Spørsmålet er dermed hva som blir konsekvensen for den klubb som ikke overholder tidsfrister satt for saksbehandlingen. Ifølge artikkel 16 nr 6 skal konsekvensene "be determined by the Players' Status Committee or the DRC". Mye tyder på at den klubb som ikke overholder en bestemt tidsfrist bør møtes med relativt strenge sanksjoner. Det er som nevnt avgjørende for troverdigheten til FIFA som tvisteløsningsorgan at saksbehandlingen er effektiv. Klart er det at saksbehandlingen neppe vil være effektiv dersom partene ikke greier å imøtekomme de tidsfrister som settes. Dermed bør FIFA ilegge klubbene sanksjoner som vil oppfordre dem til å overholde tidsfrister. En reell mulighet vil her være å avsi dom i disfavør av den part som overskrider den frist som er fastsatt.

Av dette fremgår det at FIFAs regelverk tar sikte på å beskytte den klubb som forsøker å inndrive sin rettmessige kompensasjon for en spiller mot at kjøpende klubb trekker saksbehandlingen ut i tid. Når behandlingen av en sak først har startet i FIFA, ligger dermed mye til rette for at det kan foreligge en dom relativt hurtig.

FIFAs regelverk løser imidlertid ikke det problem at saksmengden i Komiteen og i DRC er svært stor, og at saker blir liggende i månedsvis og noen ganger år før de blir behandlet. Det er derfor helt klart at den skadelidte klubb ville stått langt sterkere i en sak mot kjøpende klubb dersom begge hadde visshet om at det hurtig kunne foreligge en dom i FIFA som eventuelt ville fastslå kravet. FIFAs manglende effektivitet bidrar dermed tilsynelatende til å redusere selgende klubbs juridiske rettigheter i prosessen med å inndrive overgangssummen.

At saksmengden i FIFAs dømmende organer er stor, og at effektiviteten som en følge av dette ofte er liten, er et problem som har gjort seg gjeldende også i flere av de saker som er nevnt så langt i oppgaven. Da SK Brann ikke mottok betaling for Erik Huseklepp til avtalt tid, til tross for flere purringer, valgte klubben å melde saken inn til FIFA. Dette skjedde tidlig i 2011. I dette tilfellet var ikke faktum i saken bestridt. Overgangsavtalen innebar at Bari skulle betale overgangssummen i fastsatte avdrag. Dette ble ikke gjort. Det er på det rene at Bari på dette tidspunkt ikke hadde tilstrekkelig med midler til å gjennomføre betalingen. Hvorvidt klubben også manglet vilje til å betale, er imidlertid mer usikkert. Dermed skulle det tilsynelatende være en enkel sak å behandle for FIFA, og tilsvarende enkelt å avsi en dom som stadfestet SK Branns krav. Likevel tok det langt tid før SK Brann kunne vise til en slik dom. Dermed måtte SK Brann utsette de prosesser som var aktuelle for å inndrive pengene fra Bari. Dette illustrerer viktigheten av en effektiv saksbehandling i FIFAs dømmende organer.

4. FIFAs sanksjonerende makt

4.1 Innledning

Vi har nå sett hvordan den skadelidte klubb kan bringe sin sak til FIFA og etter en grundig saksbehandling få fastslått sitt krav ved dom. Etter at en slik dom er avsagt, gjenstår imidlertid det mest sentrale – å få kjøpende klubb til å utbetale pengene. At FIFA har avsagt en dom i favør av selgende klubb vil nemlig ikke ha stor betydning dersom ikke kjøpende klubb kan ilegges sanksjoner om betalingen fortsatt uteblir. FIFA har som det øverste forbund i internasjonal fotball hovedansvaret for at de internasjonale overgangsregler blir fulgt av klubbene. Dette medfører at FIFA har regler som åpner for at klubber og spillere på ulike måter kan straffes dersom FIFAs regelverk eller beslutninger ikke etterfølges. FIFA har dermed ikke bare en lovgivende makt, men også en sanksjonerende makt. Vi skal nå se nærmere på hvilke typer sanksjoner dette dreier seg om.

4.2 FIFA Disciplinary Code

4.2.1 Når kommer regelverket til anvendelse?

FIFA har utarbeidet et eget regelverk med navnet ”FIFA Disciplinary Code”.³⁶ Her finnes en rekke beskrivelser av hvilke sanksjoner FIFA i ulike tilfeller kan legge klubber eller individer i internasjonal fotball. At FIFA har en slik sanksjonsadgang, er fastslått i regelverkets artikkel 1, jf. ”determines the sanctions incurred”. Det er ikke bare sanksjonene som regelverket tar sikte på å beskrive. I tillegg tar det sikte på å beskrive brudd på regler i FIFAs ulike regelverk, samt å regulere organiseringen og funksjonen til FIFAs beslutningstakende organer.³⁷ Av artikkel 2 fremgår det at regelverket omfatter ”any breach of FIFA regulations that does not fall under the jurisdiction of any other body”. I artikkel 3 er det også slått fast at regelverket rammer alle klubber som er medlemmer av FIFA.³⁸ Det er etter dette dermed ingen tvil om at FIFAs disiplinærregler regulerer hvilke sanksjoner som vil være aktuelle i saker der selgende klubb ikke mottar betaling for den spiller som allerede har meldt overgang til kjøpende klubb.

Etter å ha lagt til grunn at FIFAs disiplinærregler får anvendelse i de tvister som denne oppgaven bygger på, skal vi nå se nærmere på de ulike sanksjonene som er aktuelle, og hvordan disse kan bidra til å styrke selgende klubbs juridiske rettigheter.

4.2.2 Må kjøpende klubb har vært klar over at den ikke ville kunne betale overgangssummen til fastsatt tid?

Et spørsmål som først bør avklares er imidlertid hvorvidt kjøpende klubb må ha handlet med vilje da den ikke gjennomførte betalingen, eller om også tilfeller der klubben uforskyldt ikke har vært i stand til å betale, kan medføre at den blir ilagt sanksjoner.

---

³⁶ <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/50/02/75/discoinhalte.pdf>

³⁷ Artikkel 1; This code describes infringements of the rules in FIFA regulations, determines the sanctions incurred, regulates the organisation and function of the bodies responsible for taking decisions and the procedures to be followed before these bodies.

³⁸ Artikkel 3, bokstav b).

Dette er direkte regulert i artikkel 7 nr. 1 hvor det heter at «dersom ikke annet er presisert, er krenkelser straffbare uavhengig av om krenkelsen er forsettlig eller uaktsom. (min oversettelse)» Med andre ord har det ingen betydning at kjøpende klubb ufrivillig plutselig har havnet i en situasjon hvor den ikke lenger er i stand til å betale. Dette gjelder selv om den hele tiden hadde til intensjon å foreta oppgjøret. Klubben vil likevel kunne bli møtt med sanksjoner fra FIFA. Dette kan gjerne fremstå som en streng regel. Det er imidlertid slik at FIFAs mulighet til å ilegge sanksjoner er ment å påvirke klubbene til hele tiden å være skjerpet for å unngå at den havner i en situasjon hvor den ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser. Samtidig er det grunn til å anta at klubbene vil bli møtt med mildere sanksjoner dersom de har handlet uaktsomt, enn i de tilfeller de med vilje lar være å betale. Samtidig er det grunn til å tro at kjøpende klubb som oftest vil påberope seg uaktsomhet i forbindelse med at overgangssummen ikke er betalt. Etter som det i de fleste tilfeller vil være tilnærmet umulig å bevise at klubben faktisk har penger til å betale, vil slik uaktsomhet måtte legges til grunn i flertallet av saker. Dette kan være en del av bakgrunnen for den regel at sanksjoner kan ilegges uavhengig av om krenkelsen er forsettlig eller uaktsom.

4.2.3 Nærmere om sanksjonene som FIFA kan ilegge.

Når det gjelder de konkrete sanksjoner som en klubb kan ilegges av FIFA, skiller regelverket mellom de sanksjoner som på den ene siden kan ilegges både ikke-juridiske og juridiske personer, og på den andre siden de sanksjoner som kun kan ilegges én av disse gruppene. De sanksjoner som er felles for begge har preg av å være mindre strenge, og dreier seg om advarsel, reprimande, bot, og krav om å returnere utmerkelser.³⁹ De sanksjoner som i størst grad er aktuelle i de konflikter som denne oppgaven tar for seg, fremgår av artikkel 12. Disse er ifølge bestemmelsens ordlyd kun aktuelle å ilegge juridiske personer, herunder klubber. Det er her listet opp en lang rekke potensielle sanksjoner, som alle i større eller mindre grad vil ramme den klubben de blir ilagt.⁴⁰

FIFAs disiplinære regelverk inneholder imidlertid en egen bestemmelse som regulerer de tilfeller hvor kjøpende klubb har latt være å betale overgangssummen til selgende klubb, til tross for at denne har fått fastslått sitt krav. I artikkel 64 heter det at

“anyone who fails to pay another person (such as a player, a coach or a club) or FIFA a sum of money in full or part, even though instructed to do so by a body, a committee or an instance of FIFA or a subsequent CAS appeal decision (financial decision), or anyone who fails to comply with another decision (non-financial decision) passed by a body, a committee or an instance of FIFA, or by CAS (subsequent appeal decision).....”

De ulike sanksjonene som kan bli ilagt følger deretter i bestemmelsens bokstav a) til bokstav c). Vi skal nå se nærmere på disse.

4.2.4 Overgangsnekt

---

³⁹ Artikkel 10

⁴⁰ Blant annet overgangsnekt, utkastelse, poengtrekk og nedrykk.

Av artikkel 64 nr. 1 bokstav c) fremgår det at «a transfer ban may also be pronounced.» Dette er kanskje den mest relevante sanksjonen FIFA kan ilegge en klubb i en sak der denne ikke har betalt overgangssummen for en spiller. En slik overgangsnekt innebærer ifølge artikkel 23 at klubben er forhindret fra å registrere nye spillere i den perioden overgangsnekten gjelder for.⁴¹ Dette innebærer at den vil være avskåret fra å kjøpe, låne eller signere kontraktløse spillere. For det første vil dette sørge for at den aktuelle klubben ikke henter flere spillere hvor den enten mangler vilje eller evne til å gjennomføre betalingen. Dermed vil en slik sanksjon bidra til å utelukke at kjøpende klubb påtar seg flere betalingsforpliktelser, og på denne måten legge til rette for at klubben bruker alle midler som måtte bli tilgjengelig til å betale den opprinnelig skadelidte klubb.

For det andre vil trusselen om overgangsnekt ha en sterk preventiv effekt. De fleste klubber i internasjonal toppfotball gjennomfører en rekke overganger for å styrke laget sportslig. En overgangsnekt vil innebære at klubben i betydelig grad får begrenset muligheten til å endre sine sportslige prioriteringer. Dette kan igjen få store konsekvenser for klubbens resultater på banen, og dermed også bidra til å svekke klubbens økonomiske posisjon. Dermed vil alle klubber se på overgangsnekt som et onde, og følgelig forsøke å holde seg unna handlinger som kan tvinge FIFA til å ilegge en slik sanksjon.

Derimot kan overgangsnekt til en viss grad også virke mot sin hensikt. En klubb som ikke evner å betale for en spiller den allerede har tatt i bruk, vil i de aller fleste tilfeller være i en utfordrende sportslig situasjon. Dette fordi en fotballklubbs økonomi svært ofte har en direkte sammenheng med klubbens sportslige prestasjoner og resultater. For eksempel kan en klubb midt i en sesong ligge utsatt til med hensyn til nedrykk fra den divisjon den befinner seg i. Dersom klubben sliter med mange langtidsskader på forsvarsspillere, kan dette være en posisjon som klubben er helt avhengig av å forsterke for å kunne unngå ytterligere tap og til slutt nedrykk. En overgangsnekt fra FIFA vil dermed kunne føre til en forverring av en klubbs sportslige situasjon. Dersom den aktuelle klubben ved sesongslutt faktisk har rykket ned, kan det i internasjonal toppfotball innebære at klubben pådrar seg svært store økonomiske tap. Dermed er klubben i utgangspunktet dårligere rustet til å innfri det betalingskrav som selgende klubb har fremsatt. På denne måten kan selgende klubb, som har en utestående fordring mot kjøpende klubb, få redusert sine muligheter til å inndrive fordringen. Dermed kan det hevdes at illeggelse av overgangsnekt kan svekke selgende klubbs juridiske rettigheter.

FIFA har ved flere anledninger ilagt klubber overgangsnekt. Den sveitsiske klubben FC Sion ble for eksempel nektet å signere spillere for en lengre periode grunnet uregelmessigheter i forbindelse med overgangen til den egyptiske spilleren Essam El-Hadary.⁴² Sion hadde inngått en avtale med denne spilleren i 2008 til tross for at han på dette tidspunkt var under kontrakt med den egyptiske klubben Al-Ahly. Dermed hadde FC Sion brukt en spiller som de ikke hadde betalt kompensasjon for, og som heller ikke hadde fått tillatelse av sin opprinnelige klubb til å gjennomføre overgangen. Saken dreide seg dermed konkret ikke om at klubbene var kommet til enighet om overgangen, og at FC Sion hadde latt være å overføre overgangssummen til rett tid. Den er imidlertid egnet til å illustrere hvilke typer lovbrudd som kan føre til at en klubb blir nektet å rekruttere nye spillere. Saken har klare likhetstrekk med den problemstilling som diskuteres i denne oppgaven. FC Sion hadde brukt en spiller som den ikke hadde betalt vederlag for. I de tilfeller som diskuteres i denne oppgaven har klubben formelt sett rettighetene til spilleren, men når overgangssummen ikke er betalt, er overgangen reelt sett ikke gjennomført. I tilfellet med FC Sion ble klubben ilagt ytterligere sanksjoner i

⁴¹ «A transfer ban prevents a club from registering any player during the period in question.»

⁴² http://www.swissinfo.ch/eng/sport/Uefa_invites_Sion_to_resolve_legal_saga_.html?cid=31326852

form av å bli kastet ut av turneringen UEFA Europa League. Dette fordi det senere viste seg at klubben hadde trosset overgangsnekten ved å signere fem nye spillere.

4.2.5 Utestengelse

Dette fører videre til nettopp den sanksjon hvor en klubb utestenges fra en pågående eller en fremtidig europeisk turnering.⁴³ At dette er en sanksjonsmulighet i de saker hvor et pålegg om å betale ikke etterfølges, fremgår av artikkel 64 nr. 1 bokstav d).⁴⁴ Bestemmelsen presiserer imidlertid her at slik utestengelse kun er aktuell å ilegge et forbund. Spørsmålet er derfor om dette innebærer at den klubb som ikke betaler for spilleren til tross for at overgangen er formelt godkjent, ikke kan utestenges fra en pågående eller fremtidig turnering.

Den nevnte utestengelsen av FC Sion fra turneringen UEFA Europa League sesongen 2011/2012 viser at utestengelse som sanksjonsmiddel er aktuelt ikke bare overfor forbund, men også overfor én enkelt klubb. FIFA omgikk her sitt eget regelverk ved å true det sveitsiske fotballforbundet med utestengelse fra all europeisk fotball dersom ikke forbundet selv ila FC Sion en slik sanksjon. Dermed kan i praksis ikke bare forbund, men også klubber utestenges fra internasjonale turneringer. Dette fremgår også av FIFAs disiplinærregelverk, hvor utestengelse er nevnt i artikkel 12 bokstav f). Dermed kan det slås fast at FIFA kan utestenge en klubb fra en pågående eller fremtidig turnering.

Hvorvidt et slikt sanksjonsmiddel vil være aktuelt dersom klubben har latt være å etterfølge et pålegg om betaling, er mer tvilsomt. Det er neppe tilfeldig at ordlyden i artikkel 64, nr 1 bokstav d) kun taler om utestengelse av forbund. Bakgrunnen for dette kan være at en slik sanksjon vil ramme hardere enn tilfellet er ved for eksempel overgangsnekt. Deltakelse i de europeiske storturneringene UEFA Champions League og UEFA Europa League medfører svært store inntekter for klubbene. Ofte et tresifret millionbeløp. Utestengelse fra en slik turnering vil derfor utvilsomt få svært store konsekvenser for den klubb som blir rammet. Spørsmålet er imidlertid også her hvorvidt denne type sanksjon bidrar til å styrke rettighetene til den klubb som ikke har fått betalt for spilleren den har frigitt.

På den ene siden vil den klubb som sanksjoneres få betydelig redusert sine inntekter dersom den nektes deltakelse i turneringen. Dersom den manglende betalingen skyldes klubbens svake økonomi, vil dermed en slik sanksjon i hvert fall ikke styrke selgende klubbs sjanser til å få utbetalt sin rettmessige kompensasjon for spilleren.

Derimot vil en slik streng sanksjon tilsynelatende ha stor preventiv effekt. Den sportslige og økonomiske nedturen som en eventuell utestengelse vil medføre, kan sørge for at klubbene tilstreber å imøtekomme de krav som FIFA stiller. Dermed kan det hevdes at en trussel om utestengelse av kjøpende klubb i større grad vil styrke den skadelidte klubbs mulighet til å få utbetalt det utestående, enn den vil svekke denne muligheten.

En av klubbene som i nyere tid er rammet av en slik utestengelse, er den allerede nevnte sveitsiske toppklubben FC Sion. Til tross for at de beseiret den skotske klubben Celtic i kvalifiseringen til UEFA Europa League sesongen 2011/2012, ble klubben sanksjonert av

---

⁴³ Artikkel 28

⁴⁴ "(only for associations) will be warned and notified that, in the case of default or failure to comply with a decision within the period stipulated, further disciplinary measures will be imposed. An expulsion from a FIFA competition may also be pronounced."

FIFA for å ha brukt fem spillere som den hadde signert i en periode hvor den var ilagt overgangsnekt.⁴⁵ Saken ble anket opptil flere ganger, men dommen ble stående.⁴⁶

Denne saken illustrerer for det første at FIFA ikke nøler med å ta i bruk svært strenge virkemidler for å sørge for at klubbene respekterer de avgjørelser som blir tatt. Sånn må det også nødvendigvis være. Dersom en klubb handler spillere til tross for at den er ilagt overgangsnekt, må det eneste riktige fra FIFAs side være å sanksjonere klubben ytterligere. Bare på denne måten sikres at de avgjørelser som tas i FIFAs dømmende organer etterfølges av de aktuelle klubbene.

Et annet spørsmål er om utestengelse av kjøpende klubb hvor denne ikke har betalt selgende klubb for spiller, vil være en rimelig reaksjon.

FIFA synes så langt ikke å ha tatt i bruk denne typen reaksjon i de tilfeller som oppgaven tar for seg. Dette er nok nettopp fordi utestengelse rammer klubben svært hardt både sportslig og økonomisk, og bør nok bare benyttes i de aller groveste tilfeller av brudd på FIFAs bestemmelser. Sett i lys av de konsekvenser som kan oppstå for den klubb som ikke mottar betaling for spilleren, kan det på den andre side hevdes at en klubb som for eksempel gjentatte ganger kjøper spillere uten å betale den avtalte kompensasjon, bør kunne møtes med en trussel om utestengelse fra eventuelle turneringer den deltar i eller skal delta i. Dermed kan denne type sanksjon styrke selgende klubbs rettigheter i tilfeller hvor den klubben som ikke betaler ved flere anledninger har vist manglende vilje eller evne til å betale den rettmessige kompensasjon ved kjøp av spillere. Derfor valgte FIFA i den nevnte FC Sion-saken å anvende en slik sanksjon.

4.2.6 FIFA kan degradere en klubb med tvang.

FIFA har ytterligere sanksjonsmuligheter for de klubber som handler i strid med organisasjonens reglement eller en dom avsagt av FIFAs dømmende organer. Én mulighet er å flytte klubben til en lavere divisjon.⁴⁷ Dette er en svært streng reaksjon, og det er helt klart at den klubb som møtes med en slik sanksjon vil lide store tap både sportslig og økonomisk. Dette synes å være hovedgrunnen til at FIFA er svært restriktive med hensyn til å ta i bruk et slikt virkemiddel. Her vil også bruken av dette som sanksjonsmiddel mot den klubb som ikke betaler kunne virke mot sin hensikt. Den klubb som rammes vil svekkes både sportslig og økonomisk. Derfor vil det neppe være en fordel for selgende klubb at FIFA ilegger kjøpende klubb en slik sanksjon.

4.2.7 Poengtrekk

En noe mildere og kanskje mer hensiktsmessig sanksjon er den som fremgår av regelverkets artikkel 30. Det åpnes her for at FIFA kan trekke en klubb for poeng i en pågående eller fremtidig sesong. Poengtrekk har vært ofte brukt av de ulike nasjonale forbund for å straffe klubber som ikke har en ordnet økonomi. I sesongen 2011/2012 ble den engelske Championship-klubben Portsmouth FC fratatt ti poeng etter at den ble satt under

---

⁴⁵ <http://fotball.aftenposten.no/internasjonale/article217827.ece>

⁴⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/FC_Sion

⁴⁷ “....or relegation to a lower division ordered.”, jf. Artikkel 64nr. 1 bokstav c).

administrasjon.⁴⁸ Klubben hadde lenge brukt penger den ikke hadde, og skyldte store summer både i form av lønn til sine spillere, og overgangssummer for spillere den tidligere hadde signert. I britisk fotball innebærer administrasjon et automatisk poengtrekk, og det vanligste er at det trekkes ti poeng. I samme sesong ble også den skotske storklubben Glasgow Rangers trukket ti poeng for å ha havnet i en tilsvarende situasjon.⁴⁹

Av artikkel 64 nr. 1 bokstav c) fremgår det at «...in the case of default or failure to comply with a decision within the period stipulated, points will be deducted....» FIFAs regelverk nevner dermed eksplisitt at poengtrekk vil bli idømt klubber som ikke etterfølger et pålegg om betaling. Spørsmålet er deretter hvorvidt poengtrekk som sanksjonsmiddel vil bidra til å styrke selgende klubbs muligheter til å inndrive den utestående fordringen.

På samme måte som utestengelse fra en turnering, eller å bli flyttet ned en divisjon med tvang, vil poengtrekk ramme klubben både sportslig og økonomisk. I den moderne toppfotballen er det ofte få poeng som skiller de ulike lagene på tabellen. Et poengtrekk på så mye som 10 eller 15 poeng, kan derfor utgjøre forskjellen mellom overlevelse i divisjonen eller nedrykk. Det kan også sørge for at et lag går glipp av en lukrativ plassering høyere på tabellen. Det er derfor sannsynlig at trusselen om poengtrekk i hvert fall vil ha betydelig preventiv effekt overfor de klubber som ikke betaler for den spilleren de har mottatt.

Videre er poengtrekk helt klart en mildere reaksjonsform enn hva tilfellet er med tvangsnedrykk. Dersom klubben på det tidspunkt sanksjonen blir ilagt befinner seg i en gunstig sportslig situasjon, vil den med all sannsynlighet ikke stå i fare for å rykke ned. Det kan også hende at poengtrekket trer i kraft på et tidspunkt i sesongen som gjør at klubben har mulighet til å klatre på tabellen i løpet av sesongen. Nevnte Glasgow Rangers endte på 2. plass i skotsk Premier League sesongen 2011/2012 til tross for at klubben ble trukket ti poeng. Det er likevel grunn til å hevde at alle klubber i den moderne internasjonale toppfotballen vil frykte poengtrekk, og dermed gjøre alt de evner for å overholde de krav som FIFA stiller til dem. Det kan også helt klart hevdes at poengtrekk vil være en større fordel for den klubb som ikke har fått betaling for spilleren enn hva tilfellet er ved tvangsnedrykk. Dette fordi den klubb som blir ilagt en slik sanksjon høyst trolig ikke vil rammes like hardt sportslig og økonomisk. Dermed vil den gjerne være i bedre stand til å gjennomføre betalingen.

4.3 Hvilken sanksjon vil være mest hensiktsmessig?

I de tilfeller hvor kjøpende klubb ikke betaler for spilleren den har signert, er det som vi nå har sett helt klart i selgende klubbs interesse at det ved en sanksjon fra FIFAs side velges et virkemiddel som i størst mulig grad styrker klubbens muligheter til å få utbetalt overgangssummen. Av de ulike aktuelle sanksjoner som er beskrevet overfor, er det overgangsnekt som skiller seg ut som den mest hensiktsmessige. De fleste klubber i internasjonal toppfotball ønsker til enhver tid å forsterke seg sportslig, og uten muligheten til å kjøpe spillere, lar dette seg vanskelig gjøre. Derfor vil trusselen om å bli ilagt en slik overgangsnekt oppfordre klubben til å betale selgende klubb det beløp den skylder. Skulle klubben faktisk bli ilagt en slik sanksjon, vil dette føre til at kjøpende klubb ikke har mulighet

---

⁴⁸ <http://www.guardian.co.uk/football/2012/feb/17/portsmouth-enter-administration-10-point-penalty>

⁴⁹ <http://www.bbc.co.uk/sport/0/football/17032099>

til å forplikte seg til andre overganger. Dermed er det større sjanser for at selgende klubb mottar sin rettmessige kompensasjon.

Dette synes i mindre grad å være tilfellet dersom den sanksjon som ilegges er utestengelse fra en turnering, eller nedrykk med tvang. Begge disse sanksjonene vil ramme hardt, uten at dette kan ses å øke kjøpende klubbs mulighet til å finansiere overgangssummen. Det kan derfor hevdes at disse sanksjonene har en sterk preventiv effekt, men dersom de allerede er ilagt er de ikke egnet til å styrke selgende klubbs sjanser til å få betalt for den aktuelle spilleren. I tillegg kan det hevdes at overgangsnekt som sanksjonsmiddel er nærmest knyttet til det brudd det innebærer ikke å betale overgangssum for en spiller, og at de strengere sanksjoner bør være forbeholdt grovere brudd på FIFAs regler, eller gjentatte brudd på de pålegg som gis.

Etter dette fremstår derfor overgangsnekt som den reaksjon overfor kjøpende klubb som gir selgende klubb størst mulighet til å inndrive det utestående kravet.

Vi har nå sett nærmere på de ulike regelverkene som regulerer spilleroverganger i internasjonal fotball. Videre har vi undersøkt hvilke sanksjoner eventuelle brudd på disse regelverkene kan medføre, med fokus på de tilfeller hvor betaling for spilleren uteblir. Her har vi sett eksempler på at FIFA har ilagt overgangsnekt, poengtrekk, og utestengt klubber fra pågående europeiske turneringer. I dagens internasjonale fotball er imidlertid situasjonen slik at antallet saker hvor selgende klubb sliter med å få betalt for spilleren den har frigitt, bare øker og øker. Dette kan være en indikasjon på at de juridiske rettigheter selgende klubb har i prosessen med å inndrive pengene, ikke er tilstrekkelige. Dessuten kan dette tyde på at de sanksjonsmidler som FIFA besitter ikke er godt nok egnet til verken å forhindre at slike situasjoner oppstår, eller til å legge press på klubbene når betalingen faktisk uteblir. Vi skal derfor i fortsettelsen undersøke hvordan selgende klubb kan stille sterkere juridisk sett med hensyn til å inndrive overgangssummen fra kjøpende klubb. I den forbindelse skal det drøftes hvordan FIFAs regelverk kunne vært utformet for i større grad å bidra til dette.

5 Hvordan styrke selgende klubbs juridiske rettigheter?

5.1 Endringer av FIFAs regelverk

Det første vi her skal se nærmere på er mulige endringer i FIFAs regelverk for overganger. Tidligere har vi sett hvordan gjennomføringen av en fotballovergang kan deles inn i to hoveddeler. I den første delen står klubbene fritt til å komme til enighet både når det gjelder overgangssum for spilleren, og hvordan betalingen konkret skal gjennomføres. Den andre delen er langt mer formell, og innebærer at selgende klubb frigir spillerens lisens og at det utstedes et transfersertifikat av selgende klubbs forbund som sendes til kjøpende klubbs forbund.

Når det gjelder den første hoveddelen av en spillerovergang, kan det diskuteres hvorvidt FIFA bør legge strengere føringer for hva klubbene kan avtale om overgangssummen. Den frihet som klubbene i dag har til for eksempel å avtale at overgangssummen skal betales i avdrag over flere år, er utvilsomt hovedårsaken til at selgende klubb risikerer at betaling for spilleren uteblir. En enkel løsning på et slikt problem vil være å utvide det allerede eksisterende regelverket med regler som utelukker at betalingen kan gjennomføres i avdrag. Dette vil helt

klart bidra til at kjøpende klubb i langt mindre grad vil stå i fare for å frigi en spiller uten å få den rettmessige kompensasjon.

En slik regulering av avtalen om overgangssummen mellom klubbene, vil imidlertid åpenbart begrense klubbenes mulighet til å kjøpe spillere. Vi har tidligere i oppgaven sett hvordan de færreste klubber vil være i stand til å betale overgangssummen i den størrelsesorden som er vanlig i dagens internasjonale fotball dersom overgangssummen må overføres i sin helhet før overgangen formelt kan godkjennes. Dermed vil slike regler langt på vei frata spillerne og klubbene muligheten til å endre sine sportslige prioriteringer. Dette vil uunngåelig svekke fotballens sportslige verdi, og dermed også dens markedsverdi. Det er dermed grunn til å hevde at FIFA verken ønsker eller bør innføre nye regler som regulerer klubbenes avtale med hensyn til overgangssummen.

Når det gjelder den andre hoveddelen av en overgang, har flere kritikere hevdet at et transfersertifikat ikke bør utstedes før kjøpende klubb har overført den avtalte kjøpesum i sin helhet. Med andre ord bør ikke FIFA formelt godkjenne overgangen før det er dokumentert at selgende klubb har blitt kompensert for spilleren. Dette ville uten tvil satt en effektiv stopper for den problemstilling som diskuteres i denne oppgaven. Også her kan det imidlertid hevdes at en slik ordning ville gjort det svært vanskelig for klubbene å kjøpe spillere, og at det derfor ikke bør stilles et slikt krav fra FIFA.

5.1.1 Bør spilleren kunne tilbakeføres til selgende klubb?

På den annen side er ikke en spillerovergang sammenlignbar med mer ordinære kjøp og salg av varer og tjenester. Ved flertallet av kjøp og salg har selger den sikkerhet at varen kan kreves tilbake dersom den er levert uten at betaling har funnet sted. Slik er det ikke ved spilleroverganger. Den kompliserende faktor er her selve spilleren. Dette kan best illustreres med å vise til den allerede nevnte Huseklepp-saken. Da SK Brann etter en periode innså at Bari hadde problemer med å gjennomføre betalingen for spilleren, og mest sannsynlig ikke ville være i stand til å overholde den betalingsplan som var avtalt, kunne klubben ha fått en dom i FIFA som ga dem rett til å kreve at spilleren returnerte. Dette ville imidlertid vært et svært krenkende tiltak mot spilleren. Huseklepp flyttet til Sør-Italia, ble kjent med nye lagkamerater, nye omgivelser, og startet karrieren i den italienske ligaen. Spilleren hadde lenge hatt et stort ønske om å få prøve seg i utlandet, og hadde uttrykt stor glede over å få sjansen i Bari. Dermed ville det vært et betydelig inngrep dersom han ble tvunget til å returnere til Bergen.

Videre hadde Huseklepp undertegnet en personlig lønnsavtale med Bari som strakk seg over flere år. Spilleren hadde i denne avtalen langt bedre lønnsbetingelser enn tilfellet var i SK Brann. Det er opplagt at SK Brann ikke ville vært forpliktet til å overta denne avtalen dersom spilleren returnerte. Dermed ville Huseklepp lidt et betydelig økonomisk tap ved en eventuell retur. I Huseklepp-saken ga derfor ledelsen i SK Brann tidlig uttrykk for at klubben ikke så på tilbakeføring av spilleren som en ønskelig løsning. I stedet håpet klubben at FIFAs sanksjoner ville presse Bari til å betale. Dette har hittil ikke gitt de helt store resultatene. Våren 2012 har fortsatt SK Brann om lag fem millioner kroner utestående hos Bari.⁵⁰

---

⁵⁰ <http://www.tv2.no/sport/fotball/tippeligaen/brann-jobber-med-aa-hente-hjem-huseklepp-skal-han-hjem-skal-han-hit-3766559.html>

Etter dette må derfor tilbakeføring av spilleren anses som en lite aktuell løsning.

5.1.2 Bør kjøpende klubb nektes å bruke spilleren?

Et annet spørsmål er om FIFA bør innføre regler som nekter kjøpende klubb å bruke spilleren dersom betalingen ikke er gjennomført. Dette betyr med andre ord at spilleren blir ilagt karantene og ikke kan benyttes i hverken nasjonale eller internasjonale turneringer. Ved en slik løsning kan dermed spilleren forbli i kjøpende klubb, men han kan ikke på noen som helst måte gi et sportslig bidrag til klubben. Dermed vil kjøpende klubb måtte utbetale lønn til en spiller som den ikke har en nytteverdi av. Sett i lys av at denne spilleren ofte vil være viktig for klubbens sportslige prestasjoner, kan det anføres at en slik regel vil fungere som en sterk oppfordring til klubben om å gjennomføre oppgjøret.

Denne regelen har likevel én åpenbar svakhet. Dette kan illustreres ved å endre litt på faktum i den nevnte Huseklepp-saken. Erik Huseklepps korte opphold i Bari var sportslig sett relativt vellykket. Han ble raskt populær blant lagets supportere og på 14 kamper leverte han to mål og flere målgivende pasninger.⁵¹ Huseklepp var med andre ord en spiller som forsterket Bari sportslig. Dermed ville en eventuell karantene mot spilleren ha rammet klubben. Skulle det derimot vise seg at Huseklepp ikke var den sportslige forstrekingen Bari hadde sett for seg, kunne saken fort ha stilt seg annerledes. Mye tyder da på at en karantene ikke i like store grad ville ha presset Bari til å foreta oppgjøret. Dersom Huseklepp ikke var tiltenkt en plass i lagoppstillingen til Bari, er det ikke usannsynlig at klubben ville ha opplevd en karantene mot spilleren som relativt uproblematisk. Dermed ser vi at et forbud mot å bruke spilleren inntil betaling har funnet sted bare i noen tilfeller vil fungere som en oppfordring til klubben om å betale.

En slik karantene vil imidlertid ramme spilleren som en uskyldig tredjepart. For Erik Huseklepps del ville en eventuell karantene i praksis innebære et yrkesforbud. Det er på det rene at spilleren er delaktig i de fleste spilleroverganger, i form av at han eller hun ønsker å bytte klubb. Huseklepp ytret for eksempel et sterkt ønske om å få forlate SK Brann til fordel for en utenlandsk klubb. Spilleren kan derimot ikke lastes for den avtale som selgende og kjøpende klubb inngår i forbindelse med salget. Dermed fremstår det som en svært lite heldig løsning at FIFA innfører en regel som åpner for å nekte en klubb å bruke en spiller den ikke har betalt for.

De løsninger som er diskutert overfor er klart nok gunstige for selgende klubb. Både tilbakeføring av spilleren og at kjøpende klubb nektes å bruke spilleren før betaling har funnet sted, er virkemidler som ville påført kjøpende klubb et stort betalingspress. Når det gjelder tilbakeføring av spilleren, kan det derimot forekomme tilfeller hvor selgende klubb fortrekker overgangssummen, og ikke at spilleren returnerer. Klubben kan være i en situasjon som tilsier at behovet for penger er større enn den eventuelle sportslige opptur en retur av spilleren kan innebære. At spilleren nektes å spille for sin nye klubb inntil oppgjøret har funnet sted, er derimot en løsning som ikke får konsekvenser for selgende klubb. En slik regel vil derfor utelukkende øke klubbens sjanser til å få betalt for spilleren.

---

⁵¹ http://no.wikipedia.org/wiki/Erik_Huseklepp

5.2 Oppsummering

Etter det som er fremkommet i denne oppgaven, er det mye som tyder på at den beste løsningen er en regel som både tar hensyn til selgende klubb og spilleren, samtidig som den gir en sterk oppfordring til kjøpende klubb om å foreta oppgjøret. Dermed er tilbakeføring av spilleren eller å ilegge kjøpende klubb forbud mot å bruke spilleren neppe egnede løsninger. I stedet bør vi se hen til FIFAs allerede eksisterende regelverk og de sanksjonsmidler som her er beskrevet.

Vi har allerede sett eksempler på hvordan FIFA har brukt sanksjonsmidler som poengtrekk, overgangsnekt, og utestengelse mot klubber som på ulike måter har gjort seg skyldige i overtredelser av FIFAs regelverk. Slike sanksjoner vil i varierende grad påføre den aktuelle klubben et onde. For den overtredelse som denne oppgaven dreier seg om gjelder det derfor å finne et sanksjonsmiddel som vil være mest mulig effektivt, men likevel forholdsmessig med den handling som klubben har begått. Sett i lys av den tidligere gjennomgang, så fremstår alle de tre overfor nevnte sanksjonsmidler som aktuelle i den forbindelse.

Dersom kjøpende klubb enten mangler evne eller vilje til å betale for spilleren den allerede har tatt i bruk, er det naturlig først å nekte klubben å rekruttere flere spillere. På denne måten sikres at klubben ikke bruker midler den måtte ha til å påta seg ytterligere betalingsforpliktelser. I tillegg sørger dette for at klubben er avhengig av å foreta oppgjøret med kjøpende klubb før den igjen får lov til å delta på overgangsmarkedet. En slik sanksjon bærer derfor preg av å være en betinget straff. Dersom klubben betaler det utestående, vil FIFA normalt trekke tilbake overgangsnekten. Overgangsnekt er også helt klart den sanksjon som er sterkest relatert til den overtredelse det her er dreier seg om. Jeg legger derfor til grunn at den mest hensiktsmessige løsningen vil være å nekte kjøpende klubb ytterligere signeringer om betalingen uteblir.

Dersom klubben etter dette viser seg å ha midler til å kunne betale for spilleren, men likevel velger ikke å gjøre det, bør den møtes med ytterligere sanksjoner. Både poengtrekk og utestengelse fra nasjonale og internasjonale turneringer vil her være aktuelle sanksjonsformer. Det er imidlertid verdt å merke seg at det er trusselen om å bli ilagt slike sanksjoner som vil øke selgende klubbs sjanser til å få betalt. Dersom sanksjonene faktisk blir iverksatt, kan dette svekke klubbens muligheter til å foreta oppgjøret. Hvis klubben gjentatte ganger ikke overholder sin betalingsplikt for spillere den signerer, bør også slike sanksjoner tas i bruk. Dette vil dessuten ha en preventiv effekt overfor andre klubber.

Gjennomgangen av FIFAs regelverk har vist at det i dag foreligger klare retningslinjer for hvordan selgende klubbs rettigheter på best mulig måte skal ivaretas. En gjennomgang av de praktiske eksempler som finnes på FIFAs håndtering av brudd på regelverket for overganger, viser derimot at dagens ordning ikke i tilstrekkelig grad er egnet verken til å få kjøpende klubb til å betale, eller til å forhindre slike situasjoner fra å oppstå. For det første finnes det svært få eksempler på at FIFA faktisk har tatt i bruk de sanksjonsmidler som er tilgjengelige. Mye tyder på at dette skyldes et ønske om ikke å skape ytterligere problemer for klubber som allerede er i økonomiske vanskeligheter. Når betalingen for spilleren faktisk uteblir er imidlertid selgende klubb avhengig av at FIFA kommer på banen og enten truer med eller ilegger de sanksjoner som her er omtalt. Bare på denne måten styrkes selgende klubbs rettigheter i prosessen med å få utbetalt den rettmessige kompensasjon.

Videre er selgende klubb avhengig av at de prosesser som skjer i FIFA er effektive. Dette gjelder først og fremst veien til å få avsagt dom av FIFAs beslutningstakinge organer med hensyn til at det eksisterer et rettmessig krav mot kjøpende klubb. Slik situasjonen er i dag, tar det gjerne flere år fra FIFA starter behandlingen av en sak til det foreligger dom. Dermed går det tilsvarende lang tid før selgende klubb kan kreve at FIFA iverksetter sanksjoner mot kjøpende klubb. Problemet kan være at selve saksbehandlingen er for omfattende og omstendelig. Det dreier seg imidlertid også om at det til enhver tid kommer inn et stort antall saker til behandling hos FIFA. Et antall som organisasjonen i dag ikke synes å ha kapasitet til å håndtere på en tilfredsstillende måte. For at selgende klubb skal stå sterkest mulig i prosessen med å få utbetalt pengene de har et rettmessig krav på, må derfor FIFA sørge for at saksbehandlingen går raskere. Hvorvidt dette lar seg gjøre er mer usikkert. Et alternativ kan være å forenkle selve saksbehandlingen. Et annet å øke antallet beslutningstakinge organer eller foreta en utvidelse av de allerede eksisterende.

6 Konklusjon

Det er i drøftelsen som er foretatt i denne oppgaven ikke avdekket noen hittil ukjente løsninger på det problem som oppstår når betaling for spilleren uteblir. I stedet synes løsningen å måtte ligge i de regelverk som allerede eksisterer. I dag er det imidlertid på det rene at FIFA ikke i tilstrekkelig grad evner å gi selgende klubb juridiske rettigheter i prosessen for å få kjøpende klubb til å foreta oppgjøret. Gjennomgangen har vist at FIFA i større utstrekning må benytte seg av de sanksjonsmuligheter de har til rådighet. Dette dreier seg først og fremst om overgangsnekt, poengtrekk og utestengelse. Bare på denne måten vil kjøpende klubb tvinges til å betale selgende klubb sin rettmessige kompensasjon for spilleren. Like viktig er det at FIFA sørger for en effektivisering av de prosesser som gir selgende klubb et rettmessig krav. Dersom dette gjennomføres, er det mye som tyder på at selgende klubbs juridiske rettigheter i fremtiden vil være sterke nok til å hindre at betaling for spilleren uteblir.

Litteraturliste:

Commentary on the Regulations for the Status and Transfer of Players – www.fifa.com

FIFA Disciplinary Code – www.fifa.com

FIFA Safety Regulations – www.fifa.com

Giertsen, Johan: *Avtaler*, Bergen, Universitetsforlaget 2006

Kjenner, Gunnar-Martin: *Idrett og Jus*, Oslo, Universitetsforlaget 2004

Laws of the Game 2011/2012 – www.fifa.com

Leren, Kenneth André: *Fotballspillerens klubbskifte. Juridiske og sportslige implikasjoner*: Fagbokforlaget 2002.

Regulations on the Status and Transfer of Players – 2010 – www.fifa.com

Rules Governing the Procedures of the Players' Status Committee and the Dispute Resolution Chamber (DRC) 2010 – www.fifa.com

Aktuelle internettadresser:

www.idrett.no

www.tv2.no

www.fotball.no

www.wikipedia.org

www.uefa.com

www.bbc.co.uk

www.guardian.co.uk

www.telegraph.co.uk

www.aftenposten.no

www.rbk.no

www.aftenbladet.no

www.thefa.com

www.swissinfo.ch

